

Marc ter Horst

**RUG
ZWEM
MEN**

GOTTMER
Haarlem

1

ONZIN

Volgens mij was het voor het eerst dat Tim uit zichzelf zijn mond opendeed. Normaal zei hij alleen wat als Kreek hem iets vroeg. Dan kwam er meestal een kort maar akelig correct antwoord uit. Alsof hij totaal geen zin had om meer te vertellen dan nodig was.

Sommigen vonden hem arrogant of een betweter of hoe je dat ook noemt. Maar dat sloeg natuurlijk nergens op. Dan zou hij wel vaker zijn vinger opsteken en langer aan het woord blijven om te showen wat hij allemaal had onthouden van de basisschool. Alles, denk ik. Vraag hem een jaartal, een hoofdstad, de volgorde van de planeten en hij lepelt het op.

Maar nu deed hij zijn mond dus open zonder dat hem iets gevraagd werd en zonder dat hij eerst zijn vinger opstak. Ja, ook zonder dat hij moest gapen.

Meneer Kreek stopte midden in zijn zin, deed twee trage passen de klas in en nam zijn leesbril van zijn neus. Aan de stilte kon je horen dat Danley gestopt was met wiebelen en dat Hanna haar eeuwig krassende potlood van het

papier had gehaald. Niemand keek meer naar de ijsschot-
sen op het digibord. Alle ogen waren gericht op Kreek, die
nu heel dicht bij Tim stond.

Tim zat linksvoor in de klas, op de plek die het langst over-
bleef als je iedereen een zitplaats liet kiezen. Hij had niet
veel keus gehad, want hij kwam er als laatste bij.

Bij mentorles vertelde hij waarom hij pas in mei bij
ons op school was gekomen. Ze waren net verhuisd. Ze
kwamen uit een of ander dorpje in het noorden van het
land. En nu woonden ze volgens mij weer in een dorp of
aan de andere kant van de stad. 's Ochtends zag Tim er in
elk geval altijd uit alsof hij al een heel eind had gefietst.
Zijn blonde hardos in de war, zijn hoofd helemaal rood.

Die les mochten we allemaal een vraag aan hem stellen.
Tim keek een beetje angstig de klas in, maar leek er algauw
lol in te krijgen.

Danley: 'Zit je op voetbal?'

Tim: 'Nee.'

Stan: 'Hou je van gamen?'

Tim: 'Niet speciaal.'

Mahmoed: 'Wat is je lievelingskleur?'

Tim: 'Wit.'

Hanna: 'Wat is je lievelingsvak?'

Tim: 'Geschiedenis.'

Eva: 'Heb je verkering?'

Tim: 'Nee.'

Raf: 'Wil je verkering?'

Tim: 'Nee, dank je.'

De hele klas lachte, Rafs hoofd kleurde rood en Tim keek naar de volgende vragensteller.

Lena: 'Wat dacht je toen je voor het eerst op deze school kwam?'

Tim: 'Wat een grote school!'

Imme: 'Kom je van het platteland?'

Tim: 'Noem je dat zo? Uit een dorp in Groningen.'

Enes: 'Zijn je ouders boeren?'

Tim: 'Nee.'

Sifan: 'Wat doen ze dan?'

Tim: 'Mijn vader is archeoloog en mijn moeder is dood.'

Tim keek naar mij, omdat het mijn beurt was om een vraag te stellen. 'Hebben jullie huisdieren?' wou ik vragen, maar het leek me een beetje gek als het na een overleden moeder ineens over goudvissen of cavia's zou gaan. De hele klas was stil van Tims antwoord op de laatste vraag. Maar hij bleef mij maar aankijken, alsof hij het de normaalste zaak van de wereld vond dat zijn moeder dood was. Dus bedacht ik een andere vraag.

Ik: 'Hoe oud was je toen ze overleed?'

Tim: 'Twaalf.'

Was het zo kortgeleden of was hij blijven zitten?'

Tim keek naar Vera, die naast mij zat. Ze staaarde naar haar tafel.

'Ik heb geen vragen meer,' zei ze en ik dacht even dat ze haar armen omhoog zou doen om te laten zien dat ze echt nergens een vraag verstopt had.

Niemand had nog vragen. Uiteindelijk zei mevrouw Kroeze: ‘Ga maar zitten Tim, dank je wel. En welkom in 1B!’

Eigenlijk hadden we na deze les naar hem toe moeten gaan. Niet met z’n allen, maar iemand had dat moeten doen. Gewoon nog wat interesse tonen. Hoe is je moeder overleden? Heb je ook huisdieren? Kom je bij ons zitten in de pauze? Maar niemand deed het. En de volgende dag was het nog moeilijker. En dus gebeurde het niet.

Tim leek het niet veel uit te maken. In de pauzes zat hij altijd alleen met die kolossale rode headset op en zijn vinger op het scherm van zijn telefoon. Nooit zijn duimen.

Ik vond het wel zielig. Dat niemand wat tegen hem zei. En dat hij daar zo alleen zat tussen al die kletsende, giechelende, schreeuwende kluitjes bruggers. Maar het zag er ook wel relaxed uit. En het leek niet alsof hij zichzelf zielig vond. Zodra de bel ging, stond hij op en liep rustig naar het lokaal. Eenmaal binnen zette hij zijn headset af, ging zitten op zijn plek en pakte zijn boek, tot de les begon. Dan luisterde hij aandachtig, maakte af en toe een aantekening. Een ideale leerling, leek me. Totdat hij ‘Onzin!’ riep.

‘Onzin?’ Meneer Kreek probeerde zich een stoere houding te geven, maar je hoorde de trilling in zijn stem.

‘De ijsbeer staat echt niet op uitsterven. Schattingen zijn lastig, maar lopen in de tienduizenden. De ijsbeer krijgt het moeilijker, maar kan op korte termijn onmogelijk uit-

sterven.’ Als Tim praatte, had je soms het gevoel dat je naar een nieuwslezer luisterde.

‘En dat weet je hoe?’ Van schrik draaide Kreek de woordvolgorde om.

‘Gelezen,’ antwoordde Tim.

‘Waar?’ Kreeks stem klonk nog wat zwakker.

‘In een boek.’

Je zag Kreek denken ‘Welk boek?’ en misschien vroeg hij het ook wel, maar was er gewoon niemand die het hoorde.

Danley begon weer te wiebelen. Hanna ging verder met haar tekening en Kreek sjokte terug naar het bord om het albedo-effect nog eens uit te leggen. Zo noemde hij het niet, maar mij hoefde hij niets meer te vertellen over het smelten van die stomme polen.

2

VERA

‘Nou, je ouders kunnen weer vliegen!’ Vera keek me uitdagend aan terwijl ze haar rugzak achter op haar fiets bond.

‘Hoezo?’

‘Het valt wel mee toch, met de ijsberen?’

Vera was de enige vriendin die me in één adem kon plagen en geruststellen. Zie dan maar eens te reageren. Ik kwam niet verder dan: ‘Was het maar zo makkelijk.’

We sloten aan in de lange rij fietsers die het schoolplein verliet.

‘Dus je wilt wel vliegen?’

‘Dat weet je best, Veer. Ik vind het stom dat er zoveel mensen zo vaak vliegen, maar ik zou het best wel eens mee willen maken.’

‘Nou, dan moet je thuis maar eens vertellen wat Tim zei. Of geloof je hem niet?’

‘O, jawel hoor, volgens mij praat hij nooit onzin.’

‘Zag je Kreek kijken toen hij dat zei?’

‘Wat?’ Soms moest ik de snelheid van mijn brein even syncen met die van Vera’s woorden.

“Onzin” zei hij toch? Je moet maar durven.’

‘Dat had Stan of Mahmoed niet moeten proberen, nee.’

‘Wel een blunder hoor.’

De stoet fietsers dunde langzaam uit. ‘Wat?’

‘Noor! Slome! Gaat het wel goed met je? Van de ijsberen natuurlijk, en dat Kreek dat niet wist!’

‘Hm, ja. Maar dit was aardrijkskunde hè. Dat hoeft Kreek toch niet te weten? Als het nou bio was geweest.’

‘Dan was het wel awkward geweest ja. Da’s waar.’

Drie, twee, één.

‘Heb je je gedicht al af?’ Vera’s volgende vraag liet nooit lang op zich wachten.

‘Nee, dat moet ik nog doen,’ antwoordde ik terwijl we de rotonde opreden. ‘Jij?’

‘Nee, ik moet hem ook nog helemaal. Wat een stomme opdracht.’

‘Waar word je gelukkig van, en dan ook nog in een gedicht.’

‘Ik word gelukkig van vakantie, vooral als ik ga naar Griekenlandsie. Want daar lig ik lekker aan het strandsie,’ rijmde Vera.

‘In mijn Pokémon-onesie.’

‘Hahaha, dat is een beetje te warm.’

‘Gaat het door?’ vroeg ik, terwijl ik het antwoord wel wist.

‘Echt wel, zondag over twee weken ben ik weg.’

‘Jij wel.’

‘Gaan jullie echt nergens heen?’

‘Ze gaan het huis isoleren.’

‘Dat wordt vast ook heel gezellig.’

‘Vast.’ Ik twijfelde.

‘En je ging toch ook nog op kamp of zo?’

‘Ja, zomerkamp heet dat.’ Ik twijfelde of ik moest vertellen wat ik ontdekt had.

‘Zin in?’

Ik zag de foto’s van de website weer voor me, met dat arme meisje op die steiger met haar armen om haar benen. ‘Best wel. Er is een klimbaan en een meertje. Dus dat wordt vast leuk.’

‘Misschien zijn er wel leuke jongens.’

Dat vroeg ik me af. ‘Misschien.’

Ik remde af voor mijn afslag.

‘Vind je Tim knap?’ riep Vera, terwijl ze op volle snelheid doorreed.

‘Knap knap of slim knap?’ Bij voetbal noemen ze dat tijdrekken.

‘Knap knap,’ hoorde ik Vera nog net gillen.

‘Tot morgen!’ riep ik terug en dat was niet omdat ik geen antwoord wou geven, maar omdat ik geen antwoord kón geven. Op deze manier had ik nog nooit naar Tim gekeken.

3

NEE

Voorzichtig zette ik mijn fiets in de schuur. Ik had geen zin in blije ouders die me bij een kop rooibosthee gingen vragen hoe het op school was. Dus glipte ik geruisloos door de achterdeur naar binnen en zette mijn voet voorzichtig op de onderste tree van de trap.

‘Noor?’ Niet voorzichtig genoeg dus.

‘Moet huiswerk maken!’

Maar Tanja stormde de gang al op. Zo heet mijn moeder, die niet wil dat ik haar *mama* noem.

‘Ach lieverd, kom even theedrinken. Tante Linda is er. Ze heeft iets moois voor je gemaakt.’

Ik wist dat het geen zin had me te verzetten en ik was nieuwsgierig, zoals je nieuwsgierig bent naar de laatste opgave van de wiskundetoets omdat je weet dat je er niet onderuit komt en wilt weten hoe erg het dit keer zal zijn.

De laatste keer dat tante Linda iets moois voor me had gemaakt was het het schild van een schildpad, dat ik aan moest trekken als ik plastic aan het rapen was. Geen mens die zag dat ik een schildpad voor moest stellen, geen mens

die de link legde met de plasticsoep en geen haar op mijn hoofd die eraan dacht om me ooit nog in zoiets op straat te vertonen.

Angstig liep ik dus achter Tanja aan de woonkamer in.

‘Ha Noortje, heb je het leuk gehad op school?’

‘Ging wel,’ antwoordde ik zonder mijn tante aan te kijken, want mijn blik werd gevangen door iets anders, iets levensbedreigends, iets wat me aan de grond spijkerde. Ik zag het duidelijk, achter tante Linda stond een woeste ijsbeer met gigantische klauwen en gruwelijke tanden. Even dacht ik dat ik in een koortsdroom zat, misschien al vanaf vanochtend, met die fittie tussen Kreek en Tim. Maar de ijsbeer hing aan een hangertje en had een vacht van badstof en een rits op de buik. Dus riep ik: ‘Nee! Nee! Echt niet. Ik ga echt niet in een ijsberenpak de straat op. Echt niet!’

Ik keek wanhopig naar mijn moeder, die thee voor me inschonk.

‘Ga even lekker zitten, kind,’ zei ze, maar ik kon me nog steeds niet bewegen.

‘Volgens mij is-ie goed gelukt Linda, petje af!’

Beter dan de schildpad in ieder geval. Dit was beslist het hoogtepunt van tante Linda’s naaicarrière. Als hij niet voor mij was bedoeld had ik hem zo een dikke knuffel gegeven, een dansje met hem gemaakt. Hé, wacht eens even. Was-ie wel voor mij bedoeld?

‘Koekje?’ vroeg mijn moeder. Ik schudde nee, had mijn mond voor woorden nodig. Ik moest het zeker weten.

‘Is dat pak... voor mij?’

‘Natuurlijk, jij bent de enige die erin past.’

Weg hoop.

‘No way dat ik in dat pak ga. Echt niet. Doe het zelf maar.’

‘Maar Noor, luister nou. Denk je eens in wat een impact dat maakt als je bij de demo in Rotterdam dat pak aantrekt. En dan een bord in je hand.’

‘In je klauw,’ corrigeerde tante Linda haar.

‘Een bord in je klauw met RED MIJ of STOP HET SMELTEN.’

‘Of WIJ EISEN IJS!’

Aan hun gezichten kon ik zien dat ze zichzelf heel creatief vonden.

‘Goede kans dat je viral gaat of misschien wel op tv komt,’ zei mijn moeder. ‘Dat kun je gewoon niet weigeren. Daar help je echt de ijsberen mee.’

Je zou hopen dat een leven lang demonstreren ze iets minder naïef had gemaakt.

‘Gaan jullie zelf maar in dat pak. Ik doe het niet.’ Ik draaide me al om om naar mijn kamer te gaan.

‘Maar wij passen daar toch niet in? Hij is echt voor jou gemaakt.’

‘Dat had je dan maar eerst moeten vragen. En trouwens: het gaat helemaal niet zo slecht met de ijsberen!’

Ik stormde de trap op, langs foto’s van bergen, stranden, een woestijn. Op de overloop liep ik tegen Bert aan, die net

zijn kantoor uit kwam. Bert, dat is mijn vader dus. En zijn kantoor is meer een atelier, met een tekentafel, een dure Mac, een oude Mac en allemaal posters en logo's aan de muur die hij heeft gemaakt voor zijn klanten.

‘Hoe was het op school?’

‘O, goed,’ antwoordde ik terwijl ik de zoldertrap al op rende.

‘Alles goed verder?’ riep Bert.

‘Ja hoor.’ En ik duwde mijn klemmende kamerdeur dicht om een dikke punt achter deze zinloze conversatie te zetten. Met een bonk liet ik mijn tas op de vloer vallen en met een ploef viel ik zelf op het bed. Dat waren de uitroep-tokens. Laat me met rust!

Alles goed verder? Nee. Ik wil geen zielige ijsberen meer. Geen smeltende gletsjers. Geen hittegolven, orkanen, overstromingen. Geen mannen in pak die lachend op de foto gaan nadat ze elkaar loze beloftes hebben gedaan. Geen schildpadden met rietjes in de neus. Geen chocolade met palmolie. Geen advertenties voor hamburgers. Geen branden in veestallen. Geen asfalt, geen bosbranden, geen kettingzagen, geen bladblazers, geen terrasverwarmers, geen weerrecords. Maar ik wil er ook niet meer tegen vechten.